

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 d., 6 luni 3 d. 50 cr., 3 luni 1 d. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 d., 6 luni 4 d., 3 luni 2 d.
Pentru străinătate pe an 12 d., 6 luni 6 d., 3 luni 3 d.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47,
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli republicați nu se înapoiază.

INSERTUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de doner ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiu, în 3 Noembrie.

Opozițiunea moderată și frunțașii celor ce sânt afară de partide — se scrie din Budapesta la „Ellenzék” — se sfătuieste de mai multe zile, cum ar pute să se întrunească, dacă nu tocma într'o partidă, cel puțin într'un club. Până acum sfătuirile n'au avut nici un rezultat. Dela club cred, și unii și alții, că s'ar pute aștepta, ca păreriile divergente să se mai apropie, și apoi și membrii s'ar mai împrietini și nu s'ar mai teme unii de alții. Sânt liberali, cari inclină spre stânga extremă și se tem de conservativi, sânt deakști vechi, cari se tem de cei vechi din partidă lui Tisza, Bánhid și soții lui se tem de Szilágyi și Pulszky, Bitto se teme de Lonyay și așa mai departe. Afară de aceste, pedeca de căpetenie a întrunirii — în ascuns — este Iuliu Andrassy. El se teme foarte tare de conservativi și pune tot în mișcare numai să împedecă, să nu ajungă la guvern, pentru că știe, că atunci influența sa la curte este definitivă pierdută. Se vorbește, și pe cum se vede nu fără cauză, că Col. Széll și Iuliu Andrassy sânt înțelegi asupra situațiunei politice. Aceasta ar fi cauza, că Col. Széll se codesce a intra într'un club cu Sennyey. Széll se ține în rezervă până va vedea, ce atitudine va observă Sennyey la desbaterea bugetului. Coresp. este informat mai departe, că Sennyey nu numai va critica aspru politica esternă, internă și financiară a guvernului, dară va desvolta în discursul seu și programa sa politică.

Din „Egyetértés” întregosce cele de mai sus „Ellenzék”, că, fracțiunile opozițiunei moderate s'au înțeles, ca la ocașiunea desbaterei bugetului în casa deputaților să se prezenteze cu manifestări de orientare. Coresp. foaiei Clujene opozițiunea însă crede, că afirmațiunea lui „Egyetértés” nu

este adevărată; în privința manifestărilor încă nu se poate spune nimic sigur.

În legătură cu aceste frământări în sinul opozițiunei moderate și în sinul acelor ce nu se țin de nici o partidă înregistrăm scirea, că earăși este vorba de o fusiune de partide în sens favorabil pentru guvern.

Pe când în Franția sânt persecutați și gonțiți călăngării, în Germania socialistii, Rusia a decretat și escecat alungarea Evreilor. Se țiece, că ambasadorii Franței, Germaniei, Austro-Ungariei și chiar a Porții, au făcut guvernului rusesc reprezentațiuni în privința aceasta. Numai d. Gladstone nu vrea să se strice cu Rusia.

Nesiguranța pe la frontăriile turcesci a ajuns la culme. Nu de multe nise înalți demnitari turci, în ținutul dela Salonie și Larisa, au fost luați prizonieri de tâlhari greci și duși peste graniță. Acum se anunță din Monastir în Bitolia, că hauidnici au atacat și prins pe caimacanul din Kezre, pentru a căruia rescumpărare cer bani mulți. Caimacanul a rugat autoritățile turcesci să nu facă demersuri prea energice pentru liberarea lui, căci în asemenea cas, viața'i este în pericol.

Cutremurul de pământ din Agram.

Cutremurul de pământ din urmă care s'a simțit în direcțiunea dela Searaevo către Viena și dela Laibach până preste Peci (cinci-bisericii) s'a manifestat cu ovehementă mare în capitala Croației, în Agram. Întricoșagul cutremur a început în acest oraș în 9 Noembrie la 7 ore 34 minute 15 secunde cu o sguduitură violentă. Mișcarea a urmat la început în forma unui vârtej și după aceea au urmat unele clătînări în direcțiune nordostică. Cutremurul dură 10 secunde. După prima sguduitură tot orașul se acoperi de un nor de pulbere,

coșurile, (hornurile), zidurile de apărare contra focului etc. se derimară și acoperiră stradele cu ruine. Sgomotul lugubru în internul pământului, vuetul zidurilor ce cădeau se amestecau cu țipetele poporațiunei cuprinse de spaima morții. Fie care clătinare a pământului aduse pustiiri nouă. Mai fie care casă a fost vătămăta, la unele au crepat zidurile așa încât locuitorii trebură să părăsească la moment locuințele ce amerințau a se surpa. De sine se înțeleg că mobile, vase de prin case s'au resturnat și spart. În magazinele comercianților s'au spart toate sticlele cu vin și spirituase. Mulți oameni alergară din case pe strade. Un vânător sări din primul etagiu pe fereastră în curte și și scrinți piciorul. Cinci minute după primul cutremur urmă al doilea și la 8 ore 27 min. 55 secunde al treilea, dar aceste au fost slabe.

Orașul Agram presentă după această catastrofă iocana unui oraș bombardat.

Clădirile cele mari și solide sânt vătămăte mai greu decât cele mici. Catedrala mai că nu o poți cunoasce, de asemenea colosala fabrică de tăbac; monastirea Franciscanilor, cât o cetate de urieși, s'a sgudit până în temelii și stă să se dărime preste noapte. Biserica lui Marcu, edificiul comande generale, universitatea sânt distruse.

Catastrofa a surprins pe mulți locuitori în pat: la primele clătînări sgomotoase mulți oameni părăsiră locuințele și se refugiară în costumul de noapte pe strade. Doi miri cari mergeau într'o caretă la biserică fură surprinși pe cale de cutremur, viziții cădu lovit de cărămizi și toți se reintoarsără înspăimântați.

Între rânți și morți amintim pe un litograf, care muri pe drum, când fu transportat la spital: un individ, căruia i s'au scos din creeri 5 fracturi de oase 5 persoane cu scrintituri

și frângeri de membre și alte 5 persoane greu rănite.

O spaimă mare a cuprins și pe tipografi dela foile locale. În tipografi dulapurile cu litere fură aruncate toate la pământ, culegătorii au părăsit tipografiile în fugă. Dintre foile locale nu a potut apare din această cauză decât „Agramer Zeitung” și aceasta încă în format prescurtat. Celelalte foi au dat numai buletine.

Piața Zrinyi, una dintre cele mai frumoase promenade, este un loc de adapostire pentru multe familii, care locuiesc aci în șetre sau în omnibuse. Pelangă linia ferată unele familii locuiesc în vagoane.

Deregătoriile au desvoltat o activitate ce merită toată lauda. Magistratul și banul se întrec în luarea mesurilor necesare. O comisiune permanentă îngrigesce, țină noaptea, pentru siguranța proprietății și vieții, o comisiune tehnică merge din casă în casă și cercetează locuințele cu deamăruntul. La casele care pot fi locuite, se așează un certificat pe poartă.

Poporul se poartă de model, nime nu s'a opus dispozițiunilor luate de organele publice, numai unii proprietari de materii de zidire a urcat peștul d. e. al țiglei dela 21—61 fl.

O impresiune foarte bună a făcut scirea despre generosul dar al Majestății Sale (10,000 fl.) și promisiunea ministrului president Tisza, că guvernul unguresc va da tot sucursul seu posibil nenorocitului oraș. Seara pe la 10 ore poporațiunea a început a se liniși. Magistratul a oprit, sub pedeapsă grea, respândirea de sciri false și neliniscitoare.

Dar nu mult avea să țină această linișce a locuitorilor nenorociți din Agram, căci în țină următoarea cutremur s'a repetat de 5 ori și cu deosebire sguduitura dela 11 ore 20 minute a fost intensivă și atât de puternică, încât toată lumea fu înspăimântată pe strade. După aceeași la 5 ore cutremurul dedu un nou semn de viață.

FOIȚA.

Revista științifică.

Încercările lui Drasche și Mader (Viena) cu un medicament din Brasilia, Pilocarpinul, ca mijloc sigur contra difteritei.

Se vorbește foarte mult în cercurile medicilor de un medicament, importat acum de curând. „Wiener Medicinische Presse” raportează tocmai acum asupra aplicării acestui mijloc pentru a combate pe unul dintre inimicii nostri cei mai înzgrozitori: boala difteritică. Scirea telegrafică dela Lemberg, că acolo s'au închis toate scoalele din cauza vechementei epidemii difteritice și scarlatine, face ca discussiunea asupra acestui medicament, care la toată întâmplarea este o acuișiune foarte momentuoasă a mediciniei să fie foarte actuală. Aceasta, pentru că tocmai scarlatina și acum difteritis sânt boale, contra cărora se folosesc cu succesul cel mai bun. Este vorba de Pilocarpin, o materie, care se strage din *Folia Iarborandi*, o tufă brasiliană. La Viena, în Rudolfin, au făcut încercări mai multe

cu Pilocarpinul profesorul Drasche și Pomarius Mader și au aflat, că între mijloacele până aci cunoscute, este unicul medicament, care, și dacă pacientul îl bea rece, produce sudoare multă. Celelalte mijloace pentru așuda, tea etc. trebuie beute ferbinți și au efect cu deosebire prin temperatura lor. Pilocarpinul este așa dară folositoriu, când sânt împedecate secrețiunile rerunchilor și când aceste trebuie scumprate prin sudoare, precum la scarlatina, la boala apei etc. Și la naseri, precum și la boala de ochi Pilocarpinul a dovedit efectele sale binefăcătoare. În timpul din urmă s'a descoperit Pilocarpinul și ca mijloc cel mai folositoriu contra difteritei. Dr. Guttman din Cannstadt a fost cel dintâiu, care a raportat despre efectul acestui medicament în Nr. 4 al foaiei berlineze „Klinische Wochenschrift”. Dr. Guttman a probat Pilocarpinul de un an și jumătate în 81 casuri în contra difteritei. Întrebuintarea medicamentului acestuia este foarte simplă, cu toate aceste ea fără consultarea unui medic să nu se întrebuinteze. Medicamentul

trebuie aplicat, după vârsta bolnavului, din mai mult sau mai puțin Pilocarpin, la care se adauge și ceva Pempsin. Acesta pentru influența sa binefăcătoare contra catarului de stomach, care însoțesc în deobște boala difteritică și cu deosebire la copii, cari înghit pelița, ce se jupe din gâtlegiu. Pilocarpinul provoacă secrețiune mai mare de scuipat și de sudoare și slăbesce curând puterea frigrurilor, inflamațiunile locale, încetă și promovează procesul însănătoșerei. Dr. Guttman, aplicând Pilocarpinul, n'a observat înririșne laterale neplicate nici odată. „Se poate” țiece el, „că a contribuit la aceasta foarte mult împregiurarea, că după fie care dosă de medicină am dat copiilor câte o linguriță și celor mai în vârstă câte o lingură de vin de cel tare unguresc.” Preste tot drul Guttman prescrie următoarea instrucțiune: „La fie care oară are a se lua din medicină o linguriță (cei mari o lingură) și nemijlocit după medicină o linguriță, eventual o lingură de vin unguresc, ceea ce de regulă are a se urma și preste noapte. Cei mai mulți sânt de aceea greșită părere fa-

tală, că somnul de mai multe oare folosesce mai mult decât toată medicina, pe când eu am făcut totdeauna experiența contrară, că somnul înaintază în mesură înspăimântătoare în gâtlegiu uscățimea, inflamațiunea, umflătura și scoarța difteritică. De trei ori pe zi, așadar după câte fie care opt oare, pun o cataplasma prisișiană (iritatoare) în giurul grumașilor, am departe după câte fie care două oare dau porțiuni mici, când lapte cald, când cafea sau supă caldă și în fine ca mijloc auxiliariu, dau foarte multă apă rece, chiar și răcită cu ghiată, de beut, ha și dărăbuțe de ghiată de înghitit.”

Succesele drului Guttman au fost în aplicarea acestei medicinē atât de strălucite, încât el crede, că poate să recomande Pilocarpinul ca un mijloc absolut sigur și specific contra difteritice. Durere, medicamentul acesta este până acum foarte scump, pentru că fie care dosă de a lui Guttman, costă, după cum se asigură din partea medicilor, patru până în șase floreni.

„D. Ztg.”

Dauna e enormă. Catedrala în interiorul său e o ruină completă și amărâta a căde cu totul. Pretutindenea ochiul nu vede decât ruine preste ruine. Teribila priveliște întrece ori ce descriere. Dispozițiunea sufletească a oamenilor se poate exprima pe scurt cu cuvintele: spaima morții în permanență. În piața lui Ielacii familii întregi șed pe scaune, acela care a aflat o baracă, omnibus, sau un fiacru se crede fericit, era piața Zrinyi e plină de șetre. Palatul Vraniciany, care e ruinat de tot, completează priveliștea înfrîtoare.

Situațiunea e desperată, familii întregi părăsesc capitala. Munca e sistată pretotindenea.

Dieta era togma intrunită, când o sguduitură vehementă facu să se scève temeliile casei. Deputații fugiră îmbulzindu-se pe ușe afară.

Detaiurile sânt cumplite. O femeie se țice că a năbunit de spaimă.

Se vorbesce că în imediata apropiere a capitalei s'au deschis unele izvoare de Nafta sau de pucioasă.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Din Munții apuseni, 27 Oct.

Cu părere de rău vin a vă înregistra o lotrie teribilă, care s'a comis spre ziua s. Dimitrie.

Se afirmă, că o bandă de lotri până la un număr de 12 inși, Sâmbătă noaptea spre Duminecă, ziua s. Dimitrie, pela 11 oare din noapte, intrând cu forța în casa parochului nostru din Cârpeniș, distanță abia de 1/2 oară dela Abrud, după ce au strigat odată dela ușe, că „acasă sânt gazdele”, năvăliră în casă 5 lotrii, și cel dintâiu, când a țis bună seara, deodată a dat și cu securea în capul bietului capelan D. Manovici, căruia crepându-i capul și umplându-l de sânge, acesta îndată au căgăt jos, ca mort, atunci se puseră doi din lotri, călare pe densus, legându-l cu mâinile în spate, și de picioare, ceilalți lotri trecând în casă unde era bătrânul paroch, tatăl capelanului, pâr. Moise Manovici, un preot bătrân de 80 de ani, îl bătură și pre acesta, și'l aruncară în pat grămădind preste el toate hainele de prin casă, și unul din lotrii punându-se călare preste densus, încât l'au mai strivit, ceilalți lotri, apucară pre servitoarea, și legându-o și pre aceasta fideleş „o aruncară sub patul bătrânului.”

După toate aceste pre lângă injurăturile cele mai groasnice de D-șeu, și Preceastă, amenințară că'i omară de sevășit, pretinsră dela bătrânul ca să le dea banii. Bietul bătrân ca să scape viața lui, și a fiului său, le-a arătat locul unde și avea bănișorii, cari'i luară, la vre-o 600 fl. v. a.

Acum reintorcându-se eară în casă, unde era preutul cel tinăr, începură a'l tortura din nou, dându-i muchi de secure, ca să spună unde sânt banii remași de maica sa, în cele din urmă, spărgând lățile mai afară și 200 fl., banii preutul cel tinăr, apoi se încercară de pânzături, slăni, ceară de stupi și atele, mai nainte de a părăsi localul, era să'i pună grămadă, și să dea foc și la casă, ca să'i mai și ardă, dar' acest cuget diabolic nu l'au deplinit, ci s'au apucat de au tăiat pre preutul cel tinăr, la patul tatălui său, apoi pe la 3 oare după miezul nopții s'au depărtat, lăsând bietele victime abia resuflând.

Pre când s'au scirrit suttul, lotrii numai erau, și nu se scie nici măcar urma lor.

Se spune că lotrii au fost îmbrăcați în cioareci, cu opinci, și cu

fețele înnegrite, smolite, ca să nu se poată cunoaște.

Sedă cu siguritate, că ar fi fost atari oameni, cari au avut cunoștința cea mai de aproape despre toate împrejurările casei. Destul că bieții preoți remaseră bătuți, chinuți ca vai de ei, și despoiați, până și de cruciul din urmă.

Un oare-cine îndemnând pre judele comunal, — care e și frate cu preutul cel tinăr — ca să urmărească pre hoji fi respunse, că lui i e teamă ca să'i urmărească, căci i se poate întâmpla și lui asemenea, este adevăr de altmintrea, că reutatea și corupțiunea în popor au ajuns la culme. Cu legile ce le avem pentru tâlhari, dacă îl prinde îl bagă în temniță, îl ține câteva timp și apoi ear' îl sloboade din lipsa de dovede, — firesce că lotrul, când merge ca să comită vre-o reutate, nu duce și martori cu sine — nu vom merge departe.

Preste tot, trebuie să recunoașem că poziția noastră — mai ales cea de pe la sate — dar' și preste tot, este una din cele mai slabe, ce poate numai să fie.

La noi numai bani să fie să plătim toate câte se recer, apoi restoar-nese lumea cu susul în jos, de aceea nu ne pasă.

Și eu sânt de convingere că nice în cazul present, nu se va afla urma lotrilor, pentru că lipsece poliția aprigă, care să urmărească, și să'i ea în goană pre tâlhari. Astăzi, mâne, nu vom mai cuteza a căi nici din casă, necum a umbla pre drumuri, cu astfelu de siguritate, când necum averea omului, dar nici viața nu e asigurată. Înalut regim ar face bine, când ar face dispozițiune de o poliție mai severă, și ar mai înmulți personalul de gendarmărie, acolo, unde e de lipsă.

Varietăți.

* (Avansări în armată.) În legătură cu varietatea „avansări” din numărul 126 al „Tel. Rom.” continuăm avansările următorilor domni Români în armata noastră regulată și adecă:

a) La infanterie: N. Pelican, capit. cl. II la reg. 25; Grigorie Vădrariu cap. cl. II la reg. 43; Bartolomeu Andreica locotenent la reg. 17; apoi la rangul de sublocotenent domni Nicolau Străin la reg. No. 43; Ioan Urs la reg. No. 50 și Ioan Boeriu la reg. Nr. 68;

b) La cavalerie domni. Iuliu Mihaly de Apșa la rangul de maior în regimentul de husari Nr. 3; Elia Belian la rangul de locotenent în reg. de dragoni Nr. 9.

c) La artilerie dl Alesandru Pop la rangul de căpitan cl. I în reg. Nr. 3;

d) La geniu a avansat dl Radu Marian ca căpitan cl. I în reg. Francisc Iosif Nr. 1;

e) La marină dl Macsimilian Negovan și

f) La controla comptabilă a armatei dl Valentin Stejar la rangul de oficial.

* (Postal). În Etéd (comitatul Odorheiu) este de ocupat postul de magistrul postal. Cu acest post sânt împreunate următoarele emolumente: salar anual 120 fl., paușale de cancelarie 40 fl. și paușale pentru expedițiuni 360 fl. pe an. Dotoriul de a ocupa acest post au să depună 100 fl. cațiune și să și adreseze suplicele în restimp de 3 săptămâni la direcțiunea postală din Sibiu.

* (Dare în comitatul Sibiu.) Cu să încasat pe luna lui Octomvrie a. c., după un raport al inspectorului de dare, mai multă ca în Oct. a. trecut. Cu deosebire dare directă s'a încasat cu 29,978 fl. mai mult și totuși incas-

sarea nu corespunde pe departe așteptării pentru că trebuia să se încasase din Ianuarie până în Octomvrie și tacele militare de pe anul trecut 1879 prescise cu 40,125 fl. v. a. din care sumă până acuma foarte puțin este încasată.

* (Redactorul foaiei opoziționale) din Cluj, „Ellenzék” Nicolae Bartha, ni se scire, a fost Sâmbătă pe la amezăi tăiat de doi oficeri în armata comună. Motivul acestui incident au fost niscari notițe publicate în „Ellenzék”, despre pretinse maltratări a voluntarilor din partea oficerilor. Pentru vătămările aceste locotenentul Dienstl și sublocotenentul Ristow, dela regim. de inf. Nr. 51, au cerut dela redactorul Bartha satisfacțiune. Respușdând acesta, că în chipul acesta el ar pute fi în toate dările provocat a da satisfacțiune. Din vorbă în vorbă și poate pentru că oficerii aveau nisce biciuri amănă, Redactorul a pus mâna pe un baston. Atunci oficerii au tras săbiile și au rânit pe redactor la cap și la mâni, cu cari a bună samă și-a apărât capul. Redactorul zace bolnav și este idioală dacă se va mai însănătoșa.

Poporațiunea maghiară din Cluj, după ce a aflat de afacerea aceasta, a dat ocol locuiniței oficerilor și au vrut să dea asalt și să resune pe redactor. Vice-comitele Gyarmati și bătrânul cap al poliției Minorici nu sânt în stare se mulcomească pe înverșunată. Norocul, că miliția cu baionetele în pucsi și glandameria, a venit la timp și a împedecat străbătarea mulțimei înverșunate în locuinața oficerilor.

„Ellenzék” este foarte esacerbată asupra oficerilor și îi insultă, și cu ei armata comună, în modul cel mai dejositor și desonestătoriu.

Alt corespondent ne scire: Clujul se află într'o mare febrere, redactorul lui „Ellenzék” Nic. Bartha publicase în foaia sa o notiță a doi voluntari din anul trecut, în care acestia se plângeau că locotenentul Rüstow i ar fi apostofrat cu cuvintele de „câni unguresci”. Numitul locotenent ceru satisfacțiune dela redactorul dar acesta i aretă ușa.

La 13 cur. n. pe la 1 oară oficerii Rüstow și Dienstl veniră în cancelaria redacțiunii să și ceră satisfacțiunea. Interesanții se tractară în birou cu biciuri și săbi. În încăerarea aceasta redactorul Bartha fu greu rânit.

De aci oficerii se duseră acasă, locuinața lor se află în aceeași stradă. Faima despre acest incident se răspândi cu iuțala fulgerului prin oraș. În scurt timp strada se umplu cu o mulțime de lume, unii voiau să asalteze casa oficerilor. Poarta fu dechisă cu forța, mulțimea se înarmă cu sefele, se părea că furia poporului nu mai întimpină nici o stavilă în asaltarea locuiniței oficerilor. Dar eată — în momentul deciziilor — miliția veni cu baionetele în pucsi, curățî curtea și ocupă casa. Venirea miliției întărită poporul și mai tare.

Provocările îndreptate cătră mulțime de a se risipi nu avură rezultat și miliția insultată de cuvintele „rablô, gyilkos, német kutya” se veșu silită a împrașcia pe tumultuanți cu baionetele și cu patul pucsi.

La demonstrațiunea a luat parte și tinerimea dela universitate. Tinerii s'au retras și adunându-se la universitate a decis să participe la adunarea poporului, proiectată de redactorul dela „M. Polgár” Dr. Nagy pe ziua următoare.

Iritațiunea e nemărginită, aglomerări de masse pretotindenea. Spitelor nu se pot calma. Dl Bartha e rânit în frunte și în craniu de două lovituri, mâna dreaptă și brațul e lovit în mai multele (5—6) locuri. E pericol de viață pentru rânit.

* (Convocatoriu). Despărțământul cerc. X (Cluj) al „Asociațiunii transil. pentru literatura și cultura porului român” va ține adunarea sa generală de acest-timp la Almașul-mare (Nagy-Almás), în 28 Noembre st. n. La această adunare sânt cu tot respectul invitați și rugați a participa domni membri din acest despărțământ, cum și alți amici ai literaturii poporului rom., în număr cât mai mare.

Cluj, 13 Noembre n. 1880.

Direct. despărț.: Actuar despărț.:

Dr. Silasi.

Bas. S. Podoba.

* (Necrolog). Zacharia Tatu e născut în Iablanita lângă Mehadia, absolut teolog și fost notar comunal în Mehadia, după un morb greu de pept și după multe suferințe a repostat în etate de 35 ani în 25-lea Octomvrie a c. 12 oare antemeridiane și a fost înmormântat în 24 Oct. a. c. în cripta familiară din Iablanita, unde a fost pretrecut de un număr mare de înțelegenți și popor nu numai din loc ci și din comune învecinate. Fiind iubit de toți căți l'au cunoscut, ceremoniile funerale s'au sevășit de 3 preoți sub conducerea R. D. paroch în Pripileț și asessor consistorial M. Bliadariu, carele cu această ocaziune a rostit o cuvântare bine nimerită și acomodată împrejurărilor. Pre defunctul îl plâng adenc intristați lui părinți, preutul George Tătuț și muma Elena, apoi fratele George teolog în Caransebeș, surorile Irina, Ana și Safta, mai departe îl depănge vara lui primară Ana Tatuț căsătorită Serbescu, care mult l'au ocrotit pre timpul morbului și în fine 2 vare primare și numeroasele nemotenii amici și cunoșcuți. Fie'i țărna ușoară și memoria binecuvântată! B.

* (Epidemia de bubat), carea după cum anunșam deja, domnesce în Brașov, a silit pe comisia sanitară la compunerea unui regulament de scutire contra boalei. Acest regulamentul consistă din 11 puncte, dintre cari unul este acela: că pe ușa fie cărei case, unde se află vre-un bolnav de bubat, se află lipită o ședulă cu inscripția: „aici domnesce bubatul”. Scoalele rom. cat. precum și cele de dumineca pentru învățaceii de profesiune s'au închis deja pe o lună, de oarece aceste sânt mai tare espuse epidemiei.

* (Eară și citemur). Se scire că în decursul înaintea-amezîi din 11 Noemvre n. în Agram, unde, după cum am anunțat deja și mai pe larg anunțăm și în numărul present la alt loc, în 9 Noemvre au fost sguduituri mari de pământ, s'au simțit atele nouă, cari mai multe la număr asemenea au fost vehemente. Precum se vede, pământul pe acolo se află într'o vibrațiune continuă, carea fiind și îngrozitoare, a spăriat pre bieții oameni, încât ei cuprînși de o frică panică stau toți adunați pe strade în locuri deschise, pentru că mereu cad case și alte edificii. Prăvăliile sânt toate închise.

* (Bătaie cu gendarmi). În Ajton, o comună vestită de puneri de foc repețite sculându-se populația asupra gendarmilor s'a recuirit dela Cluj asistență militară, carea cu mare greutate a putut face pace.

* (Muntele oarelor). Mai toată Tulcea și amintesc cu dragoste și fericire, de sosirea Măriei Sale în mijlocul Tulcenilor la 12 Octomvrie 1879.

Spre a se întipări această primă venire a Suveranului nostru în mijlocul novelor populațiuni, pre a se consfinți memoria acestei zile fericite pentru Tulcenii, poporul Tulcei prin reprezentanți sei în unire cu administrațiunea noastră luă cu bucurie înțelegere, de a se ridica un monument comemorativ, în apropierea Tulcei. Măria Sa alesse locul acestui monument pe vârful crestelui lui Hora-Tepe în marginea orașului despre răsărit și în ziua de

16 Octomvre Măria Sa puse cea dintău peatră a fundamentului.

Hora-Tepe este colnicul cel mai ascuțit și mai înalt, care domină orașul Tulcea din josul Dunărei. Coama sa din partea Dunărei se revarsă în mod brusc ca o tăetură de părete, lărgindu-se într'un fel de pantece în fundul despre bălțile Nalbantului. În fața Dunărei el are o înălțime de 60 metri și creștetul său ascuțit în forma unui hogec monstru seamănă plantat în malurile Dunărei.

Pe vârfulurii acestui colnic și în apropierea monumentului român se află o mulțime de resturi antice, peatră cioplită, fărâmaturi de cărămizi și oale, manede vechi, urme de ziduri în ruine.

În acest colnic s'a găsit asemenea și o peatră mare, care reprezintă două figuri antice. Una din ele este un om ședend pe un divan și pe jumătate învălț, ear' alt om stă în picioare alături de dânsul; cioplitura pietrei este foarte bine isbutită dar nu poartă nici o inscripțiune.

Această peatră a fost luată de comunitatea greacă din Tulcea și pusă la biserica acelei comunități în fronspiciul ei. Grecii au făcut o inscripție grecească în josul desemnului reprezentat de dânsa.

Mai tot terenul colnicului Hora-Tepe cuprinde un conglomerat-felsen, un fel de amestecătură de felurite petrii, care se estrage de populațiuni pentru multiplele ei nevoi.

Nu incupe indoială, că acest colnic a conținut o dată în giurul său o antică civilizațiune romană. Chiar astăzi numele lui afară de toate lucrurile antice, ce se găseșc neconținut în sinul său, îi denotă antichitatea romană. Cuvântul Hora însemnează: Oare, Ceasuri și este curat roman ear Tepe însemnă colnic, munte, dâmb și este turc.

După pozițiunea lui este foarte probabil, că el a servit o dată a arăta călătorilor pe Dunăre ceasul zilei, și că de acolo i-a venit și numele.

„Rom. Transd.“

* (Erupțiunea Vesuvului). Diarele italiene ne anunță, că Vesuvul a început din nou a vârsa lavă în cantități mari.

Profesorul Palmieri, directorul Observatorului special al Vesuvului asigură, că e apropiată o mare și formidabilă erupțiune. Acum, studiul Vesuvului, e foarte interesant.

* (Simț național rusesc). În broșura lui Prokeș-Osten publicată de curând apare și următoarea țicere: „Europa se împarte în trei trupini de popoare, germană, romană și slavică. La Germani cuvântul „onoare” e puternic, la popoarele romane el devine „point d'honneur”, la Slavi însă nu mai există nici în limbă. În cabinetul rusesc sânt reprezentate popoarele germane și slavice și dupăcum preponderază una din aceste și politică se oriează după aceea. În împăratul (Nicolae) traesc amândouă principiile, el însă înclină spre cel rusesc.“

* (Besereciile în America). În Filadelfia sânt 15 biserici catolice, și 94 necatolice, dară cele catolice sânt mai cercetate, decât celelalte. Într-o Duminecă s'au numerat în cele dintău peste 65,000, precând în cele de pe urmă numai 31,000 creștini.

* (Statistica presei americane). Actualmente apar în statele unite americane 9723 diare și alte scrieri periodice, dintre cari 1230 sânt numai în Statul New-York și 351 în California. Înmulțirea cea mare a organelor presei se poate vedea din aceea, că în anul trecut eșiau în Statul New-York numai 1174 și în California 286 foi. Chiar și în Statele apusene cele mai puțin poporate e presa în floare; în Dakota apar 42 diare, în Nobrasca 140, în Montana 11, în Idaho 8 și în noul Mexic 12.

* (Moartea unui tigru infricoșat). Diarele indiene povestesc sfârșitul unei drame, care durează de trei ani. E vorba de moartea unui tigru, care, de trei ani, înspăimântă districtul Jaunsa Bawar, omorând copii, mănecând oameni, esterminând turme de boi, potolindu'și în fine pofta stomacului seu cu ori ce specie de carne de om și animale. S'a făcut socoteala, că dela aparițiunea acestui carnivore insașiabil, preste 60 oameni au cădut victima lui, cât despre animale nici nu s'a putut ține socoteala.

Acum șase săptămâni această fiară selbeteică părăsind ghizuiua sa obicinuită, apără în Deoband, aproape de grădina unui guard forestier și omorî acolo doi oameni. Era în ziua de 13 Februaru, dată nefastă, chiar pentru un tigru.

Colonelul Fitzroy, comandantul unui regiment, jură, că va resbuna moartea celor două victime, și punându-se în fruntea oficerilor din regimentul seu, căută în locul, unde se veduse pentru ultima oară tigrul și nu întârziă de al găsi ascuns sub o stâncă.

Îndată cinci sau șase oameni înaintară cu curagiu cătră infricoșatul animal și începură al ochi. Tigru atins odată de glonț, scapă din ghizuiua lui improvizată și se repezi, sub o ploaie de gloanțe spre drumul Jadi. La o distanță de 400 metri el cădu sdrobit de gloanțe și districtul Jaunsa Barwar scapă de flagelul ce'l băntuia de atât de mult timp.

Guvernul a acordat curajoșilor vânători o recompensă de 500 roupies. Cu toate că era de o putere extraordinară, selbatica fiară era mică. Ea nu mesura decât 2 metri 40 c. m. de la bot până la extremitatea coadei.

* (Doamna Thiers). Văduva lui Thiers este foarte bolnavă. Fără a se bucura de multă vreme de prea multă sănătate, starea ei s'a agravat, cum se afirmă, foarte mult, de când cu serbarea neisbutită a numelui bărbatului său. Presidentul republicei Grevy, i a făcut zilele aceste o visită.

Posta din urmă.

Dela Cluj aflăm că agitațiunea este încă mare pentru cazul cu redactorul N. Bartha dela „Ellenzék” (veđi mai sus la varietăți). Represența comunală s'a întrunit eri în sesiune extraordinară. Represența s'a adresat la ministrul de interne și la dietă. „Ellenzék” scrie că Clujul samănă cu o cetate pusă sub legi marțiale. S'au spart ferestile generalului Demel. Patrole umblă pe strade. Oficerii umblă cu soldați lângă sine.

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Catechism

pentru învățământul religiunii dreptcredincioase resăritene de Moise Toma. Sibiu 1880; 72 pag. preful 30 cr. v. a.

O trebuință din cele mai simțite în învățământul religiosar elemental, are să mulțamească cărticia, ce anunțată. Ea este productul unui spirit tânăr, dar' care pentru biserică și nație prea de timpuriu a devenit perdut. Căci chemat poate prea iute la o grea muncă în organismul bisericeii noastre, a căgăt sub sarcina străduințelor și voinței, pentru cari nu i'a fost de ajuns constituțiunea cea fisică. Dic este productul regretatului meu coleg de studiu în sciințele teologice, a lui Moise Toma, oare-când paroch și administrator ppresbiterial în tractul Sibiuului I. Materialul depus în catechismul de sus l'a adunat probabil ca catechet al scoalei sale parohiale; însă nu a avut fericirea a vedea rodul punerii lui în pracsă. Colegul meu de studiu profesorul de teologie Si-

meon Popescu, a moștenit dela pretinul nostru această bogăție spirituală și a îmbrăcat-o în forma, sub care a prezentat-o publicului și catechetilor.

Catechismul de sus pre 72 pagine tractează întreaga materia dogmatică și morală menită după plan pentru scoalele poporale. Menirea lui după cum țice dl Popescu în prefață este „pentru anii din urmă ai scoalelor poporale și normale” și deocamdată are să țină locul unui mai bun manual pentru învățământul religiunii în acele scoale. În acest punct autorul până la un grad și-a ajuns scopul. Deși foarte abstras lucrat, cu deosebire în partea întâiu, care tractează despre credință, cu toate aceste nu este abstras, ca manualul folosit până aci și încă aici în us în scoale. Afără de aceea a priori spun, că are favorul față cu altele prin bogăția materiei curăția limbei, cu deosebire însă căci este scris cu litere latine și după o ortografie mai înlesnicioasă pentru instrucțiunea micilor băieți.

Pre basa temeliei vieței creștinesci, a credinței, dragostei și nădejdei, este împărțit în trei părți, dintre cari

Partea I pag. 7—36 tractează credința, adecă esplică simbolul credinței cu toate învățăturile speciale, ce rezultă din articlii fundamentali ai credinței.

Partea II pag. 36—48 tractează învățătura despre nădejde, esplicând fericirile și ca învățături speciale fericirea vecnică și cea pământescă; apoi rugăciunea domnească.

Partea III pag. 48—70 tractează caritatea creștinească cu privire la obiectele: Dđeu, noi înșine și deaproapele.

Ca un adaus aduce înainte rugăciunile îndatinate la anumite trebuințe.

Religiunea ocupă cel mai de frunte loc între obiectele de învățământ. Ca atare și ea trebuie să considere normativele, pre cari ni le propune pedagogia cu privire la instrucțiune și nici decât nu este consult a scoate religiunea ca obiect de învățământ din cadrul pedagogiei generale și a didacticei speciale. Căci această disciplină, după ce a arătat problema educațiunei în genere și metodel, ce este a se urma, are să arate și metodele speciale pentru fie care obiect. De sine se înțelege, că în punctele aceste nu ori și ce carte, care poartă în fruntea sa faimosul nume „pedagogia” ne va pute feric, ci acele, cari sânt luate pre base științifice, scoase din însuși problema educațiunei. Cu privire la acest punct sânt de recomandat opuri compuse pre basa psihologică și etică ca a lui Herbert; Ziller (Vorlesungen über allgemeine Pedagogik, Leipzig 1875) dintre străini, ear' dintre ai noștri: I. Popescu și Dr. Il. Pușcariu; și sânt a se încungura opuri compilative scrise din punct de vedere al speculei și basate pre bolduri, facultăți și câte alte personificațiuni mitologice și idei înnașcute ca a dlui Dr. L. Petrovici. La scrierile dlui Dr. Pușcariu și Dr. Petrovici voiu reveni într'un articul special.

După aceste observări principiale să me întorc la catechismul de sus. Problema educațiunei o determină Ziller într'acolo, că are să dea celui ce să educă o anumită formă îmbogățindu-l cu un capital de cunoștințe trebuincioase vieței sale concrete. Aceasta este trăsura psihologică. La aceasta vine etica și acea problemă o arată ca pre idealul personalității. De aci are să percurdă și instrucțiunea religioasă-morală. Metodel cel mai potrivit pentru ajungerea scopului educațiunei și pentru resolvarea problemei aceluia va fi și aci cel concentric, va să țică: sânt a se grupa doctrinele așa după cum stau în legătură și după cum se nasc una din alta,

lărgindu-se astfelu orizontul cunoștințelor.

În urmarea aceasta poate ar fi fost mai potrivit, dacă autorul tracta pre basa simbolului, îndată după pct. 1 din partea I și despre Dđeu în trei persoane și despre St. Treime, la care foarte nimerit nisuesce a ajunge pre cale analitică. În legătură cu doctrina despre Dđeu în sine stă doctrina despre Dđeu ca creator, prevedență și rescupărătoriu. Cele dintăiu două doctrine speciale sânt cuprinse în articlul întâiu și sânt a se tracta la oaltă, a treia la articlul al II. Autorul le-a tractat de sine ca introducerea la esplicarea simbolului.

Asemenea poate ar fi fost mai potrivit a tracta într'una: viața vecnică, arătându-o pre ceea ca pre obiectul nădejdei și năsuințelor noastre religioase morale, ear' pre aceasta ca rezultat eșit din dreapta credință și dragostea creștinească. Prin aceasta nu se alterează nici decât continuitatea simbolului cu atât mai vortos căci acesta are a arăta numai punctele credinței, ce sânt a se face învederate elevului, și nu dă îndrumări, că în ce ord și grupare sânt a se desvolta.

Autorul se vede că a fost conșcin de chemarea sa ca crescătoriu și apărătoriu al moralității. Căci partea despre caritatea creștină este foarte circumstanțială și bogată în materie. Aci întrece pre toate celelalte manuale de religiune. Aceasta vine de acolo, că autorul a vădut cu ochii chiar punctul de mănecare pentru educațiunea religioasă. Una am de observat aci. Iubirea cătră Dđeu, creștinul o realizează pre două căi: directă și indirectă sau mijlocită. Așa era foarte potrivit a se arăta deosebibile forme de cult și însemnarea lor, cu unele esplicări din liturgică. La această observare me îndreptățesc menirea cărții pentru anii din urmă a scoalei poporale. În cazul acesta scolarii duc în viață și oare-care învățături practice și devin în poziția de a se cunoașce mai bine și a și împlini mai cu dragoste datorințele lor cătră biserică. Aceste le pretind chiar și trebuințele creștinesci (veđi Stefanelli Catechetică § 46). Însă acest neajuns ușor îl poate suplini catecheticul care se va folosi de acest manual.

Este us în scoli a despărți la propunerea religiunii istoria biblică de catechism. Prin aceasta despărțire scopul nu se ajunge. După părerea mea calea cea mai potrivită ar fi a face propunerea pe basă istorică. Anume făcând mai întâiu pre elevi cunoscuți cu isoarile pentru cunoștințele noastre religioase, se și tracta catechismul pre base istorice. Spre ex. în art. II se vorbesce de Iisus Christos, aci numai de cât ar fi a se espune nascerea, pruncia, botzul și începerea învățăturii lui Iisus. A arăta că el a fost Dđeu și om, dovedind aceasta din învățătura și faptele sale, cu deosebire din rescupărare. Așa la singurității articlii ai credinței se poate arăta întreaga viață a lui Iisus, ca idealul cel mai perfect al personalității. Un catechism compus în această formă ar fi mijlocul cel mai potrivit pentru propunerea cu succes a religiunii. Băieții chiar și cei mai mari privesc istoria biblică ca un obiect cu totul deosebit de religiune. De sine se înțelege, că istoria testamentului vechiu în forma, după cum se espune ađi în cea mai mare parte, ar fi mai puțin considerat. Dar este și rațională. Căci întreaga viață noastră creștinească se basează singur și numai pre persoana Mântuitorului și pentru bșești este chiar fără folos istoria Jidovilor de cari și de almintrenea sânt storți în multe alte privințe. Apoi învățăturile speciale dogmatice nici nu au a fi dovedite cu testamentul vechiu. Din acela se pot trage numai consecențe.

morale, togmă așa ca și din formele de religione ale altor popoare.

În fine d-lui S. Popescu îmi permit observarea, că preocupat de studiile d-sale, publice eșegitice a prea îngreunat conținutul cărții cu reproducerea multor citate din scriitură, de oarece acele cer memorisare, apoi este adevăr psihologic, că memorisarea numai cea intelectuală, carea rezultă din combinarea conținutului conceptelor, este cu folos.

Așa Catechismul arctat se recomandă cu căldură ca cel mai bun față cu cari le avem. De sine se înțelege că pentru de a fi introdus în școale, după prașa bisericeii ortodoxe, mai reastează aprobarea din partea autorității bisericescii, a venerabilului Consistoriu, care luând în considerare arđenda trebuință de cărți metodice pentru propunerea religiei, după premersa censurare nu va denega Catechismului de Moise Toma aprobarea de lipsă, de oarece merită.

Năseud în Noemvre 1880. G. P.

istoria aritmeticeii și principiile fundamentale

la tractarea Aritmeticeii în școala populară. (Disertațiune ținută în adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor români din Teara Bârsei“ la 26 Aprilie 1880 în Zernesci) de Dometiu Dogariu, învățătoriu la școala primară din Satulung.

(8 Urmare).

Principiul 2.

Nu mai din intuițiune rezultă întipuirii chiar despre număr, despre raportul și operațiunea numărului.

Principiul cel mai fundamental în metodelor elementar al instruirii din aritmetică este intuițiunea, pentru că prin intuițiune se câștigă nu numai primele întipuirii despre număr, dar chiar și raporturile dintre numeri și relațiunile cu numeri. Astăzi nu se mai concede, a exista în fruntea aritmeticeii elementare concepte generale reguli și legi, după cari se purceadă elevul, aceste nu folosesc nimic la priceperea casurilor speciale, dar cu toate aceste regulele nu trebuiesc eschise cu totul din școală, căci și ele aplicate la timpul și locul lor în într-un mod adevărat, folosesc foarte mult. Deci școlarii trebuiesc să învețe totdeauna a cunoașea, a tracta și a judeca numai specialități. Ei singuri trebuiesc ca să aște optațiunea și cele mai simple căi, ce duc la deslegarea temelor. La intuițiunea închipuirilor de numeri se nu se folosească învățătorul nici odată de cifre, ci de linii, cuburi, puncte, de oare-ce numai prin aceste se poate mai bine înfățișa mulțimea unităților de numeri. De aceea voiu vorbi ce-va despre mijloacele intuitive. De mijloacele intuitive cele mai usitate în religionea numerilor dela 1—10 se țin: linoare, puncte, cuburi, petri, nuci, mere, pere, tăblițe, cărți, condeie, bețișoare etc. Învățătorul se nu se folosească numai de unul sau de două obiecte de intuițiune, ci de toate acele, cari pot face lucrul intuitiv și pot duce sigur la scop, căci cu cât vor fi obiectele de intuițiune mai diverse, cu atât va fi și intuițiunea mai clară, instruirea mai vie și abstragerea numerilor mai posibilă. La instruirea unităților mai mari învățătorul va lega tot câte 10 bețișoare la oaltă; tot asemenea și la arătarea sutelor. La fracțiuni se va folosi de lucruri, cari sunt earăși binecunoscute elevilor. D. e. de mere, de pere, de bețișoare asemenea de lungi și de groase, de fire de ață, de linii etc.

Mijloacele aceste de intuițiune nu mai atunci pot avé un succes îndes-

tulitoriu, când învățătoriu mai întâiu operează singur cu ele și după aceea îi pune pe elevii a opera și ei. De aceea învățătura se folosască mijloacele, ce le are la dispozițiune totdeauna într-un mod adevărat și se lase pe elevii cei mai debili a le privi mai îndelungat, decât pre cei mai ageri și mai deștepti. (Va urma).

Bursa de Viena și Pesta din 13 Noemvre 1880

Table with 3 columns: Item, Viena, Pesta. Lists various commodities and their prices in Vienna and Pest.

Economico.

Sibiu 12 Noemvre n. Pro hectolitru: Grâu n. 7.30—8.30; grâu săcăr n. 5.50—6.80; săcăr n. 5.60—6. Orz n. 3.90—4.30; Ovă n. 1.90—2.30 Cucuruz n. 2.10—3.50; Mălaiu n. 6—7; Cartofi n. 1.60—2; Sămănață decăneapă n. 4—5; Mazere n. 7—8; Linte n. 9—10; Fasole n. 5.50—6.50 pro 50 chilo: Fână de păne n. 7; Sămănață n. 36—38 Unsoare de porc n. 36—40; Său brut pro 60 chilo n. 15—17; Său de luminări n. 24—26; Luminări de său 60 chilo n. 24—28; Săpuna n. 19—21, fână pro 50 chilo n. 80.1; Căneapă pro 50 chilo n. 16-18. Lemne vărtoase de foc pro metru cubic n. 3.50 Spirit pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —46— cr.; Carne de vișel 35—50 cr. carne de porc 46—50 cr.; carne de berbec 24—26 cr.; oaă 10 de 25 cr.

Făgăraș, 5 Noemvre n. Pro hectolitru: Grâu n. 7.50—8.50; grâu săcăr n. 6—7; săcăr n. 4.90—5.20; orz 4—4.20 ovă 2—2.10; cucuruz (nou) n. 3—5 (vechiu) n. 6; mălaiu n. —; Sămănață de căneapă n. 8—9; mazere n. —; linte n. —; fasole n. 4—5; cartofi (vechi) cu n. 1.40—2; (noi) per litru — cr. pro 100 chilo: Sămănață n. 70—76; său brut n. —; său de luminări n. 40—42; unsoare n. 76—78; căneapă n. 30—31; sămănață de in n. săpuna n. 30—34; fână n. 1.80—2. spirit pro grad n. 10; pro chilo: carne de vită 40—42 cr. carne de vișel 36 cr.; carne de porc 44 cr. carne de berbec 28 cr.; oaă 4 de 10 cr. Tergul fu bine cerețat. În urma cărei împregiurări și cerealele au scățat în prețuri.

(Recoltele în America și Europa). Eată ce cotim în această privință în „Telegraphul“ din București. În unele părți ale Americii, precum în Texas, s'a constatat, că situațiunea climatică permite două recolte pe an. Dacă, pe lângă aceasta, mai ținem seamă și de efinitățea cu care se dobăndesc în America o recoltă adusă până la magasiie, apoi nu putem de cât să ne îngrozim și mai mult de viitorul, ce ne așteaptă, decât nu ne vom grăbi a pune chipul nostru de a cultiva pământul pe un picior mai egal cu progresul, ce s'a făcut în această privință în cele-lale State ale Europei.

Spre a arăta și mai bine deosebirea, ce există între cheltuelile ce se fac în America și cele ce se fac în Europa pentru cultivarea pământului, foaia le Moniteur des interets materiels, ia de exemplu un hectar de grâu*) în Texas și altul în Franția, și adunând toate cheltuelile împreună cu ceea-ce costă pământul, rezultă, că un hectar de grâu în Texas costă, cu recolta adusă la magasiie, 153 lei 69 bani ear în Franția 321 lei 32 bani. Pe lângă aceste un hectar în Texas dă, în termen de mijloc 20 hectolitru, *) pe când în Fran-

*) Un hectar este 5,000 stangini pătrăți. **) Un hectolitru este 100litru.

cia nu dă de cât 15. De unde rezultă, că în Texas hectolitru de grâu costă 7 lei 70 bani, ear în Franția 21 lei 50 bani. Dacă la aceasta se mai adăoge și cheltuelia transportului în Europa, care este de 9 lei 38 bani, apoi rezultă, că un hectolitru de grâu poate fi adus într-unul din porturile france-se seau englese cu prețal de 17 lei 8 bani.

Făcând acum o comparațiune între prețurile, care sânt pe piețele noastre și punând o chilă de grâu cu 80 lei, rezultă că banița noastră costă în portul de la Brăila 4 lei ear cea din Texas, adusă în Europa, 3 lei 40 bani, și cea din Franția, pe loc, 4 lei 30 bani.

De aci se poate vedé, că numai în casuri de lipsă în America și în Franția, seau în alte țeri, pot avé căutare grănele noastre, care, pe lângă scumpetea lor, mai au și cusurul de a fi proaste, și aceasta, numai din cauza chipului celui defectuos, cu care se cultivă pământul la noi.

De aceea le „Moniteur des interets materiels,“ respunde prin următoarele cuvinte tuturor acelor, cari se plâng că și ved proplele lor piețe năpădite de produsele americane:

„Transformațiunile obiceiurilor noastre, culturile noastre, aplicațiunile noastre agricole spre a ajunge să luptăți cu concurența ce vi se face. Și dacă aceasta nu este de ajuns, dacă cu toate aceste sânteiți bătăni în această luptă arđetoare, ei bine, faceți atunci cum fac Americanii: faceți pretutindeni drumuri de fer și canaluri, pentru că se nu remână isolat nici un colțuleț de pământ măcar; cu chipul acesta, veți avea mijloace d transport în de ajuns și tarife, cari nu vor modifica decât foarte puțin prețurile veniturilor noastre. Dar dacă cu toate aceste, nu se va ajunge la rezultatul dorit! Ei! atunci, nu trebuie se mai stați la inoiață; trebuie se mergeți până la capăt cu copierea Americanilor: a reduce la minimum bugetul armatei, și a reda agriculturii, milioanele de brațe pe care i le ia în fie care an sistema anti-economică a păcei armate care ne guvernează.“

Estras din toaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitatiuni: în 29 Noemvre și 29 Dec, imob. lui Sigismund Hersch în Dej (trib); în 24 Noemvr. și 24 Dec. imob. remasului după George Moga în Rêhêu (judec. cerc. Sebeș); în 20 Dec. 1880 și 20 Ian. 1881 imob. lui Eugen Bago în Caratna (trib. K. Oșorhei); în 29 Noemvr. și 29 Dec. imob. lui August Saltzer în Șirioara (judec. cerc. Huedin); în 1 Dec. 1880 și 1 Ian. 1881 1881 imob. lui Pavel Oancea în Rêhêu (jud. cerc. Sebeș); în 2 Dec. 1880 și 4 Ian. 1881 imob. lui Henrich Schütz în Săcele; în 3 Dec. 1880 și 4 Ian. 1881 imob. lui Petru Stian în Săcele (trib. Brașov); în 29 Noem. imob. lui Ioan Bocor jun. și sen. în Huedin (judec. cerc.); în 15 Dec. 1880 și 15 Decemv. 1881 imob. remasului după Pavel Sprentz în Jeghed (trib. Cioșerda); în 20 Noemvr. imob. soției lui Martin Lăslao în Brașov (trib.); în 25 Noemvr. și 27 Dec. imob. lui Moise Rogdan în Velț (judec. cerc. Sămărtin); în 23 Noemvr. imob. remasului după Gustav Naska în Brașov; în 29 Noemvr. imob. lui Michail Porr în Brașov (trib); în 17 Noemvr. imob. lui Toma Gieresch și ale remasului dăpă soția sa în Aldorf (trib. Bistrița.)

Nr. 297 1—3 CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătorescii la școalele populare gr. or. din comunele Bogatu și Cunța, presbiteratul Mercuriei se escrie concurs cu termenul 15 Novembre st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt: 1. Bogatu, 200 fl. v. a. și lemne de foc. 2. Cunța, 120 fl. v. a. și folosirea a 2/3 jugere pământ.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi seși adreseze petițiunile lor instruite conform regulamentei scolar din anul 1878, oficiului presbiteral subsemnat până la termenul susindicat.

Dela oficiul presbiteral al tractului. Mercuria la 28 Octomvre 1880.

I. Droc m. p., adm. prot.

Nr. 234. 3—3 CONCURS.

La școala confesională gr. or. din comuna Vișca în protopresbiteratul liei murășene devenind vacant postul de învățătoriu, pentru ocuparea acestuia se escrie prin aceasta concurs cu termenul până la 9 Noemvre 1880 st. v.

Emolumentele sânt: I. În bani gata 120 fl. v. a. II. 100 ferdele bucate în grăunțe 1/2 grâu, 1/2 cururuz. III. Folosirea grădinei scolare. IV. Cuartir liber în edificiul școlaei. V. 6 orgii lemne de încălđit, din care se va încălđi și școala.

Doritorii de a ocupa acest post vor avé ași adresa suplicile instruite în sensul statutului organic și a regulamentei dela 1878 la subscrisul până la termenul sus indicat.

Gurasada, în 23 Octomvre 1880. În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p., adm. presbiteral.

Nr. 292. 3—3 CONCURS.

Devenind stațiunea de învățătoriu la școala confesională gr. or. din Draos vacantă, se escrie concurs cu termen până la 9 Noemvre st. v. a. c. când se va ținé și alegerea.

Emolumentele sânt: O leaă anuală de 80 fl. v. a. și cuartir.

Doritorii de a ocupa acest post învățătoresc seși aștearnă suplicile instruite conform statutului organic și prelângă alte atestate de învățământ și testimoniu de calificățiune la oficiul protopresbiteral gr. or. în Colahm.

Comitetul parochial în conțelegere cu dl administrator presbiteral concernent.

Draos, 19 Octomvre 1880. În numele comitetului parochial.

Nicolau Iosif m. p.,

ad Nr. 225 1880. 3—3 CONCURS.

Conform părintesceii ordinațiunii consistoriale dăto 11 Septemvre a. c. Nr. scol. 3065 se escrie al II-lea concurs pentru ocuparea postului vacant de învățătoriu diregent în clasa a III-a din Herman, cu termenul până la 23 Noemvre a. c. st. v. în care și va fi și alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

250 fl. v. a. din cassa alodială, cu prospect de 300 fl. și 1/2 din toată parochiului ca cantor, apoi dela stola familia câte 7 litru bucate, ear' dela neoristici câte 25 cr. și locuință în edificiul școlaei.

Dela concurenți se cere se aibă cel puțin 5—6 clase gimnasiale, cunoștința limbii germane și maghiare, apoi a cântărilor bisericescii, și a mușiceii vocale pentru formarea unui chor, și se fie și cleric.

Concurenții vor adresa petițiunile la subscrisul provăduțe cu documentele necesare.

Brașov în 27 Octomvre 1880. În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric m. p., protop. în trat. II al Brașovului.